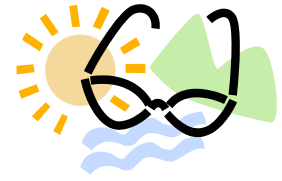

การวางกรอบ และการทำโทษ

คุณแม่

ขอคำแนะนำด้วยค่ะ ไม่ทราบว่าต้องรับมือกับลูกอย่างไร คือดิฉันมีลูกกับลูกง่ายๆว่า ถ้าเล่นอะไรแล้วไม่เก็บ สิ่งนั้นจะหาย (เก็บเข้าตู้เก็บของที่มีกุญแจล็อคอย่างดี) ใช้กฎนี้มาหลายเดือน ลูกให้ความร่วมมืออย่างดี แม่จะเตือนก่อน ถ้าไม่ทำตามของเล่นก็จะโดนเก็บในวันรุ่งขึ้น พอลูกถามถึง เราก็บอกว่าเพราะเมื่อคืนเล่นแล้วไม่ยอมเก็บ ลูกจะเข้าใจ ไม่เคยเสียใจ หรือร้องไห้

เมื่อคืนวาน ก่อนเข้านอนขอเล่น ขนมหิงทากาแยม (สมมติโดยใช้แผ่นไม้กระดานเป็น ขนมหิง ใช้หวีเป็นไม้พาย กระจุกเป็นแยม) ดิฉันบอกไปว่า ตอนบ่ายๆ ลูกเอามาโยน แล้วไม่เก็บ แม่เตือนไม่ฟัง ตอนนั้นมันหายไปแล้ว ลูกร้องโวยวาย ยิ่งร้องยิ่งดัง แม่ใจไม่ดี (เพราะปกติไม่เคยเจอ) กอดลูก แล้วพูดไปว่า

แม่: ทาตอนนี้ไม่มีใครกินแล้ว ไม้พรงี้เข้าค้อยตื่นมาทำให้พ่อกับแม่กินดีกว่านะ

ลูก: ร้องอย่างเดียว จะเล่นๆ

แม่: จั๊น ใช้ของอื่นเล่นแทนเอาใหม่ แม่ก็พยายามหาของมาแทน เช่นหนังสือ กระจุก

ลูก: ร้องต่อ ยิ่งร้องยิ่งดัง

แม่: ใจไม่ดี กอดแน่นๆ เสนอไปว่า อุ้มเดินเอาหรือเปล่า (ไม้ตาย) ซึ่งวันนี้ใช้ไม่ได้ผล

พ่อ: เบนความสนใจ บอกมาเล่นถ้ากันได้ เอาหมอนมากองสูงๆ ซึ่งปกติจะชอบเล่น (ตอนนี้แม่เดินเข้าห้องน้ำ เพราะไม่รู้จะไปทางไหนดี มีน)

ลูก: พานนไปเอาของเล่นหน่อย

พ่อ: พาไปเปิดตู้ แต่หากันไม่เจอ

ลูก: สงบลงได้ กลับมาอ่านหนังสือ กับพ่อปกติ

ดิฉันเลี้ยงลูกเองอยู่กับบ้าน เลี้ยงตั้งแต่เช้าจนเย็น พอสามีกลับก็จะช่วยๆกัน รู้ใจลูกไปหมด มีกฎกติกาต่างๆกับลูกบ้าง แต่วันนี้มันมาก ไม่รู้ว่าต้องทำอะไร เพราะร้องเหมือนไม่ยอมเสียใจเป็นที่สุด ประนีประนอมไม่ได้เลย

กึ่งแก้ว

ที่บอกว่ากฎนี้ใช้ได้ดี แปลว่าอะไรคะ ลูกยอมให้เก็บเข้าตู้ทุกครั้ง แล้วไม่โวยวาย หรือ ลูกยอมเก็บของเล่นทุกครั้ง ของเล่นไม่เคยถูกล็อกเลย

ถ้าเคยถูกล็อก ปานนี้ในตู้ไม่มีของเล่น "ต้องห้าม" เต็มไปหมดหรือคะ แล้วเอาที่ไหน เล่นกันล่ะ

คำถามคือ ของเล่นที่คุณแม่เคยทำให้มัน "หายไป" มันเคยกลับมาไหม ถ้ามันเคยกลับมา แสดงว่าคำขู่นี้ใช้ไม่ได้จริง ที่บอกไว้ในหนังสือคือ **"ไม่ขู่ ในสิ่งที่แม่ทำไม่ได้จริง"**

ที่ควรจะทำก็คือ ตกลงให้ชัดเจนว่าจะงดเล่นกันกี่วัน ไม่ต้องซ่อน แต่ให้อยู่ในที่ที่หยิบเองไม่ได้ เมื่อเข้าใจและยอมทำตามกติกาที่ดีแล้ว วันหลังของที่ถูกยึดมันจะอยู่ตรงไหนก็ได้ แต่ไม่ว่ามันจะอยู่ตรงไหน ยังไม่ถึงกำหนด ก็แปลว่าไม่ได้

ทั้งนี้ **ท่าทีของแม่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์กับลูก** แสดงความเข้าใจว่า ลูกอยากได้ เห็นใจ เมื่อลูกรู้สึกโกรธ หรือเสียใจ แต่ถึงแม่จะเข้าใจและเห็นใจ กติกาย่อมเป็นกติกาค่ะ

ที่คุณแม่ช่วยลูกหาของเล่น พยายามหาอันอื่นให้ มันเหมือนกับว่าของเล่นมันหายเอง พ่อแม่ไม่รู้เรื่องด้วยเสียหน่อย อันนี้ไม่ถูกต้องค่ะ

มันควรจะเป็น ข้อกำหนดของพ่อแม่ที่บอกให้ลูกเก็บของเล่น โดยตกลงกันไว้ก่อนว่า ถ้าไม่เก็บ พ่อแม่จะต้องทำอะไร และลูกจะต้องเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกติกา

และถ้าลูกปฏิบัติต่อกติกา คือเก็บของเล่น แล้ววันรุ่งขึ้น ลูกมีของเล่นที่ถูกล็อกใจเล่น พ่อแม่ก็ควรบอกให้รู้นี้ไง เมื่อวานเก็บของเล่น วันนี้มีของเยอะเลย

ลูกจะต้องเรียนรู้ว่า ถ้าทำเหตุอย่างไร ผลที่ได้จะออกมาชัดเจน

คุณแม่

การแตกประเด็นเป็นข้อๆ ทำให้ดิฉันเข้าใจหลักการข้อนี้มากขึ้น รวมถึงเห็นข้อผิดพลาดของตัวเอง ดิฉันขอตอบอาจารย์เป็นข้อๆดังนี้ค่ะ

ข้อแรก “ที่บอกว่ากฎนี้ใช้ได้ดี แปลว่าอะไรคะ ลูกยอมให้เก็บเข้าตู้ทุกครั้ง แล้วไม่
ไว้วางย หรือลูกยอมเก็บของเล่นทุกครั้ง ของเล่นไม่เคยถูกล็อกเลย”

การที่ดิฉันบอกว่าหายกับลูก ก็คือแม่จะเอาไปเก็บนั่นเอง บางทีลูกเห็น บางทีก็ไม่เห็น
แต่จะอธิบายภายหลังตอนที่ถามหา ว่าสาเหตุที่ต้องเก็บคือ เล่นแล้วไม่เก็บหรือเล่นแบบไม่
รักษาของ ทำของพัง เล่นรุนแรง

บางครั้งลูกก็ยอมให้แม่เก็บเข้าตู้ บางครั้งไม่ยอมลูกก็จะไว้วางยว่า “ไม่เก็บนะครับ”
แม่ก็เตือน “เล่นแล้วไม่เก็บอีกแม่จะเก็บเข้าตู้นะ” หรือ “ไม่เก็บ เดียวมันก็หายอีกหรอก”

หรือของเล่นที่เล่นบ่อย แต่เล่นไปสักพัก (หลายวัน) จะเอามาโยน กระแทก เล่น
รุนแรง ทำเสียหาย (ดิฉันคิดว่าคงเบื่อ) แม่ก็จะเตือนก่อนว่า เล่นแรงๆไม่ได้ ถ้ายังทำ ก็จะไม่เก็บ
ถ้าลูกขออ้อนๆ ก็จะเตือนอีกว่าอย่าทำอีกนะ ถ้าลูกทำต่อจะเก็บทันที ในขั้นนี้แล้วลูกจะไม่
ไว้วางย เหมือนเข้าใจว่าทำผิดกติกาจริงๆ ดิฉันจะไม่เก็บในทันที เหมือนเตือนเค้าก่อน ย้ำๆ
หลายครั้งก่อน ให้รู้ว่าเรามีกติกาณะ ที่ต้องย้ำบ่อยๆ ดิฉันคิดว่าเด็กจะจำได้ เป็นพักๆ เวลาเล่น
สนุกแล้วมักจะลืม

เหตุการณ์ที่ผ่านมา แม่เตือนแล้ว ลูกนิ่งเฉย ยอมให้ดิฉันเก็บในตอนกลางวัน แต่มา
ร้องตอนจะเล่นในเวลาเย็น

คำถามที่สอง “ถ้าของเล่นเคยถูกล็อก ป่านนี้ในตู้ไม่มีของเล่น "ต้องห้าม" เต็มไปหมด
หรือคะ แล้วเอาที่ไหนเล่นกันล่ะ” ก็ของเล่นนอกตู้ยังมีอีกจำนวนหนึ่ง แต่ก็ไม่น้อย ส่วนใหญ่
เป็นของที่ลูกชอบจริงๆ

วิธีการเก็บของเล่น (ที่อยู่นอกตู้) แตกต่างกันไป พวกตัวต่อ (เลโก้มีร้อยชิ้น) ส่วน
ใหญ่เก็บด้วยกันกับลูก จูงมือชวนกันไปเก็บบ้าง เก็บคนละครึ่ง บอกให้เก็บเองบ้าง (ถ้าแม่ไม่
ว่าง) บางทีดิฉันก็ช่วยเก็บให้หมดก็มี (เช่นถ้าเห็นมันเลยเวลานอนไปมากแล้ว โดยไม่ได้เอาเข้า
ตู้) ของเล่นชิ้นเดียว หรือจำนวนชิ้นไม่มาก เช่น กีตาร์ รถยนต์ สี หนังสือ แป้งโดว์ ซึ่งเก็บเข้า
ที่ได้ง่าย จะเห็นลูกเก็บเองบ้าง แต่ก็ไม่ทุกครั้ง และแม่ต้องคอยเตือนเสมอ ถ้าลูกไม่เก็บ แม่ก็
เก็บเข้าที่ให้เองบ่อยเหมือนกัน บล็อกไม้ เป็นของเล่นที่ชอบมาก มีหลายสีชิ้น ลูกเล่นแล้วจะ
เก็บเป็นส่วนใหญ่

คำถาม “ของเล่นที่คุณแม่เคยทำให้มัน "หายไป" มันเคยกลับมาไหม” ถ้ามันเคย
กลับมา แสดงว่าคำขู่ไม่ได้จริง ที่เขียนไว้ในหนังสือคือ "ไม่ขู่ ในสิ่งที่แม่ทำไม่ได้จริง"***

ของเล่นจะกลับมาคะ บางทีลูกขอบ้าง ดิฉันก็จะบอกก่อนหยิบว่า ไม่เล่นรุนแรงหรือ เล่นแล้วเก็บด้วยนะ เหมือนคราวก่อนงัย เล่นแบบนี้แล้วแม่เก็บจำได้ไหม และบางทีดิฉันก็ เปลี่ยนของเล่นให้ลูก ระหว่างนอกตู้ กับ ในตู้เองก็มี ถ้าเห็นลูกเล่นมาสักพักแล้ว (กลัวลูกเบื่อ)

และที่อาจารย์แนะนำว่า “ที่ควรจะทำก็คือ ตกลงให้ชัดเจนว่าจะงดเล่นกันกี่วัน ไม่ ต้องซ่อน แต่ให้อยู่ในที่ที่หยิบเองไม่ได้ เมื่อเข้าใจและยอมทำตามกติกาที่ดีแล้ว วันหลังของที่ ถูกยึดมันจะอยู่ตรงไหนก็ได้ แต่ไม่ว่ามันจะอยู่ตรงไหน ยังไม่ถึงกำหนด ก็แปลว่าไม่ได้” ดิฉันยังไม่เคยตั้งกติกากับลูกเรื่องงดเล่นกี่วัน คิดว่าจะนำมาใช้กับลูกบ้างและจะลองหาที่ให้อยู่ในที่ที่ หยิบเองไม่ได้ ต่อไปจะได้ไม่ต้องเข้าตู้

ถ้าลูกเป็นเด็กชอบปีนป่าย ไม่ทราบมีช้อยกเว้นหรือไม่คะ ดิฉันเคยวางที่สูง แต่ลูกปีน (สูงและอันตราย) ขึ้นไปหยิบจนได้

ส่วนที่อาจารย์บอกว่า “ทำที่ของแม่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์กับลูก แสดงความเข้าใจว่า อยากรู้ เห็นใจเมื่อลูกรู้สึกโกรธ หรือเสียใจ แต่ถึงจะเข้าใจและเห็นใจ กติกาย่อมเป็นกติกาค่ะ” นั้น วินาทีนั้นก็พยายามอยู่นะคะ กอดเค้าแล้วคุยกับเค้า แล้วก็คิดว่าต้องรักษากฎไว้ พอลูกร้อง จึงไม่ได้ไปเอาของเล่นมาคืนลูก แต่พอลูกร้องดังแม่ตกใจ เลยทำอะไรไม่ถูก ดิฉันคิดว่าอาจแสดง ความเข้าใจ และเห็นใจเค้าไม่พอ

และคำแนะนำเกี่ยวกับการรุดกติกาล่วงหน้า ดิฉันจะนำไปใช้ เพราะที่ผ่านมาจะ ใช้คำชม ว่าเก่งมากเลยเท่านั้น

กึ่งแก้ว

ที่ตั้งคำถามให้ดิฉันไม่ได้ต้องการคำตอบจากคุณแม่หรอกคะ เพียงแต่ถามให้คุณแม่ถามตัวเอง เพื่อเน้นกระบวนการประเมิน วิเคราะห์ และแก้ปัญหาของคุณแม่เอง

ดิฉันไม่ได้ตั้งใจจะช่วยคุณแม่แก้ปัญหาเรื่องเก็บของเล่น แต่ตั้งใจจะให้คุณแม่ลองหัด เชื่อมโยงเรื่องราวในชีวิตจริงกับส่วนที่เป็นทฤษฎี เพื่อสร้างกระบวนการคิดที่ยั่งยืนของคุณแม่

สรุปก็คือ เน้นหลักการให้ เพื่อให้คุณแม่ประยุกต์ได้เองในสถานการณ์อื่น ๆ ด้วย ค่อย ๆ คิด ค่อย ๆ ทำ แต่อย่าลืมนะคะให้สนุกด้วยนะคะ "แก้หลักการ" ไปก็ไม่ดี (ทั้งที่อ้างอิงตำรา และหลักการที่สร้างขึ้นมาจาก) ไม่มีหลักอะไรเลยในการเลี้ยงลูกก็ไม่ดี พอดี ๆ จึงจะดีคะ

เอ..คุณแม่บอกว่าเห็นความผิดพลาดของตัวเอง แล้วมันคืออะไรละคะ คุณแม่ไม่ได้
สรุปให้ มีแต่รายละเอียดปลีกย่อย เลยไม่ทราบว่าเราเข้าใจตรงกันไหม

คุณแม่

จากคำแนะนำของอาจารย์กิ่งแก้ว ดิฉันเห็นแบบนี้ค่ะ ดิฉันชู้ลูก แล้วตัวดิฉันทำไม่ได้
จริง ทำให้ลูกไม่ได้เรียนรู้ ว่าทำเหตุอย่างไร ได้ผลอย่างไร กติกาที่ดิฉันตั้งไว้นำมาใช้บ้างไม่ใช่
บ้างตามแต่อารมณ์ของคุณแม่ และผลจากการไม่เก็บก็ไม่ได้อะไรไปจริงตามคำชู้ บางทีก็กลับมา
ในวันถัดไปโดยอารมณ์แม่บ้าง (ส่วนใหญ่) ความต้องการของลูกบ้าง เพราะดิฉันไม่มีหลัก ลูกจึง
ไม่มีทางเข้าใจกติกาข้อนี้ มันเป็นกติกาย่อยๆแค่นี้ใจดิฉัน และพิจารณาเป็นครั้งๆไปตาม
ความรู้สึกและอารมณ์ดิฉันมากกว่า

การที่ดิฉันชัดเจนกับลูกว่า กี่วันกี่วัน (ง่ายและชัดเจน) ลูกจะรู้ระยะ ขอบเขตของการ
ทำโทษ เห็นกติกาเป็นภาพที่ชัดเจน และตัวดิฉันก็มีหลักให้ยึดไปในตัว

ก่อนหน้านี้ดิฉันคิดว่า ลูกคงยังไม่สามารถรู้จักการนับวันรอคอยแน่ แต่เอาเข้าจริง แรก
ก็รู้จักช่วงเวลาบ้างแล้วเช่น เมื่อคืน ตอนเช้า เมื่อวาน พรุ่งนี้ วันก่อน ความยืดหยุ่นที่ดิฉันมีกับ
ลูก เช่นดูลักษณะของเล่น เข้าช่วยได้บ้าง ก็ยังคงมีข้อดี ไม่ใช่ชู้ลูกในทุกกรณี

กิ่งแก้ว

ดีใจค่ะที่เข้าใจ มีลูกเป็นเด็กที่เกิดมาด้วยระบบที่ปกติ เปรียบเสมือนมีลูกเป็นกระต่าย
ไม่ต้องฝึกอะไรมาก ก็วิ่งเป็นแล้ว แค่ไม่ผล่ออกนอกกลุ่มนอกทาง หรือนอนหลับ ก็ไปได้ไกลแล้ว
พ่อแม่ในเว็บนี้เขามีลูกเป็น "เต่า" ระบบของเด็กไม่รองรับพัฒนาการ ยากกว่าลูกของคุณแม่มาก
ค่ะ

